

**PROMICANJE EKOLOŠKE
OSVIJEŠTENOSTI PROJEKTOM „ZELENA KNJIŽNICA“
DRUŠTVA BIBLIOTEKARA ISTRE**

PROMOTING ENVIRONMENTAL AWARENESS
WITH THE PROJECT “GREEN LIBRARY” OF THE
ASSOCIATION OF LIBRARIANS OF ISTRIA

Ivan Kraljević
Sveučilišna knjižnica
Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
kivan@unipu.hr

Kristina Afrić Rakitovac
Sveučilišna knjižnica
Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
kafric@unipu.hr

UDK / UDC: [027.3:502/504]:
061.2:02(497.571)DBI
Stručni rad / Professional paper
Primljeno / Received: 15. 10. 2020.
Prihvaćeno / Accepted: 20. 8. 2021.

Sažetak

Cilj. U članku se govori o nastanku i aktivnostima projekta “Zelena knjižnica” u Istarskoj županiji. Cilj je rada omogućiti uvid u razloge nastanka i kronologiju djelovanja u sklopu projekta te ukazati na doprinos zelene knjižnice ekološkoj osviještenosti i ekološkoj pismenosti različitih dionika u lokalnoj zajednici.

Metodologija. Analizom projekta “Zelena knjižnica” autori iznose prikaz djelovanja kroz projekt te utjecaja projekta na zajednicu.

Rezultati. Rezultat rada jest prikaz djelovanja u sklopu projekta “Zelena knjižnica” od početka ideje o projektu 2010. godine do kraja 2019. godine.

Društveni značaj. Predstavljanje dobre prakse prvog projekta “Zelena knjižnica” koji je posložio kao uzor sličnim projektima.

Originalnost. Prvi prikaz svih aktivnosti u sklopu projekta “Zelena knjižnica” od samog početka 2011. godine do kraja 2019. godine.

Ključne riječi: edukacija, lokalna zajednica, održivo društvo, zaštita okoliša, zelena knjižnica.

Abstract

Goal. The paper discusses the origin and activities of the “Green Library” project in the County of Istria. The aim of the paper is to provide insight into the reasons for launching the project, chronology of the activities within the project, and point out the contribution of the green library to the environmental awareness and environmental literacy of various stakeholders and interested parties in the local community.

Methodology. Through an analysis of the “Green Library” project, the authors present the project activities and the impact of the project on the community.

Results. The outcome of the paper is a presentation of all activities within the “Green Library” project from the initial project idea in 2010 to the end of 2019.

Social significance. Presentation of the good practice of the first “Green Library” project, which later served as a model for similar projects.

Originality. The first presentation of all activities within the “Green Library” project from the very beginning in 2011 to the end of 2019.

Keywords: education, environmental protection, green library, local community, sustainable society

1. Uvod

Suvremeno, rizično društvo suočava se s brojnim ekonomskim, društvenim, kulturološkim, ekološkim, političkim i drugim izazovima koji su nerijetko uzrokovani neodgovornim i neetičkim korištenjem raspoloživih ljudskih, prirodnih i materijalni resursa. Navedeno ukazuje na nužnost podizanja ekološke osviještenosti i ekološke pismenosti svih dionika u društvu. U radu se razmatra uloga knjižnica u procesu osvješćivanja društva. Rad se usredotočuje na zelene knjižnice cilj kojih jest edukacija javnosti i širenje svijesti o održivom društvu i nužnosti zaštite okoliša.

Začetak ideje o projektu “Zelena knjižnica” dogodio se 29. studenog 2010. godine u Puli.¹ U organizaciji Društva bibliotekara Istre i Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli održana je tog dana u 13 sati projekcija filma „Dom“ Yanna Arthusa

¹ „Dom“ Yanna Arthusa-Bertrandana Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli. Sveučilište Jurja Dobrile u Puli. [citirano: 2020–05–12]. Dostupno na: http://e-nastava.unipu.hr/index.php?id=77&L=1%25%2527&tx_ttnews%5Btt_news%5D=8286&cHash=b9efd16a2446e4dd445875a29bc684b1.

Bertranda na Odjelu za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“.² Sve se to odvijalo povodom Međunarodne godine biološke raznolikosti na inicijativu tadašnjeg predsjednika Društva bibliotekara Istre Ivana Kraljevića te uz podršku tadašnje voditeljice Sveučilišne knjižnice Tijane Barbić-Domazet. Film je pogledalo stotinjak studenata, a više lokalnih medija pokazalo je veliku zainteresiranost za događaj. To je bio inicijalni trenutak za učiniti nešto više što bi kontinuirano povezivalo ekologiju i knjižničarstvo i tako je osmišljen projekt kojim bi se kroz knjižnice i knjižničarska društva promicala ideja održivog društva i zaštite okoliša. Sličan projekt u Hrvatskoj u tom trenutku nije postojao, a naziv Zelena knjižnica nekako se logično nametnuo. Autor je projekta Ivan Kraljević iz Sveučilišne knjižnice u Puli koji projekt u sklopu Društva bibliotekara Istre službeno vodi od 2011. godine. Te 2011. godine Društvo još nije stiglo prijaviti projekt na natječaje, ali je ipak s minimalnim vlastitim sredstvima održalo 17 aktivnosti.³

Cilj je rada omogućiti uvid u razloge nastanka i kronologiju djelovanja u sklopu projekta „Zelena knjižnica“ te ukazati na njegov doprinos ekološkoj osviještenosti i ekološkoj pismenosti različitih dionika u lokalnoj zajednici. Rad je izrađen na temelju sekundarnih izvora literature te analize godišnjih izvještaja projekta „Zelena knjižnica“ od 2010. do 2019. godine.

Može se pretpostaviti da je projekt „Zelena knjižnica“ pridonio osvješćivanju brojnih studenata i šire javnosti u gradu Puli te širenju sličnih inicijativa u knjižnicama diljem zemlje.

2. Uloga zelenih knjižnica u promicanju ekološke osviještenosti i jačanju ekološke pismenosti

Čovjek je od svog nastanka utjecao na prirodni okoliš. No antropogeni utjecaj na okoliš intenziviran je tijekom industrijskih revolucija, od druge polovine 18. stoljeća do danas. Antropogeni učinci na globalni ekosustav sve su intenzivniji tijekom proteklih pedeset godina. U tom razdoblju dogodio se vrlo dinamičan rast međunarodne trgovine, međunarodnog prometa i potrošnje, eksponencijalni rast stanovništva, intenzivirana je urbanizacija i deruralizacija i dr. Sve navedeno utjecalo je na sve bržu potrošnju prirodnih resursa, povećano onečišćenje okoliša, klimatske promjene, postupnu razgradnju stratosferskog sloja ozona, smanjenje snježnog i ledenog pokrivača, deforestaciju, degradaciju i osiromašenje tla, intenzivan gubitak biološke i kulturne raznolikosti te na produbljivanje jaza između razvijenih nerazvijenih zemalja.

² Osnivanjem Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli u prosincu 2006. godine, tadašnji Fakultet ekonomije i turizma ulazi u njegov sastav te postaje Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“, a status fakulteta ponovno dobiva 2013. godine.

³ Usp. Kraljević, I. Djelovanje Radne grupe za zelene knjižnice 2014.–2018. // Vjesnik bibliotekara. 62, 1(2019), 327–340.

Intenzivan „pritisak“ na okoliš, osobito od 1970-ih godina, uzrokovao je niz ekoloških problema koji rezultiraju ekološkom krizom, a koja je u svoj biti „kri-za odnosa čovjeka prema okolišu“. Šimleša još 2010. godine uočava da se istovremeno događa porast ekološkog otiska i pad biokapaciteta.⁴ World Wide Fund 2020. godine jasno ukazuje na činjenicu da je čovjekov utjecaj na prirodni okoliš sve veći. Prema navedenom izvoru, između 1970. i 2016. godine dogodio se pad promatrane populacije životinja (sisavaca, ptica, vodozemaca, reptila i riba) od 68 %. Na godišnjoj razini, čovječanstvo troši 1,56 biokapaciteta planeta Zemlje, tj. 56 % više od godišnjeg biokapaciteta. Slikovito rečeno, zadovoljenje potreba čovječanstva iziskuje jedan i pol planet godišnje.⁵

Ekološka se kriza događa istovremeno s krizom društva i društvenih odnosa koji rezultiraju na globalnoj, nacionalnoj i lokalnoj razini, sve većim jazom između sve bogatije manjine i sve siromašnije i obespravljenije većine, sve većim razlikama u životnim uvjetima i kvaliteti života.

Prema Oxfamu, u 2019. godini vrijednost bogatstva 2,153 milijardera bila je veća od one koje posjeduje 4,6 milijardi ljudi. Najbogatijih 1 % ljudi na svijetu ima više nego dvostruko veće bogatstvo od 6,9 milijardi ljudi.⁶

Preduvjet nužnih društvenih promjena i promjena odnosa prema okolišu jest osvješćivanje problema, razumijevanje uzročno-posljedičnih odnosa te spremnost na osviješteno ponašanje svih dionika u društvu, tj. opće populacije, gospodarstvenika, javnih institucija, nositelja političke vlasti, civilnog društva i dr.

Ekološka svijest je, prema Cifriću, u najširem smislu samosvijest o djelovanju u prirodi i oblikovanju okoliša radi vlastite prilagodbe sa što manjim negativnim posljedicama za život. Proces oblikovanja ekološke svijesti ima nekoliko dimenzija: „kognitivna“ (znanje) dimenzija – ekološko razumijevanje: znanje o objektivnim činjenicama o prirodi, ekološkim procesima i njihovoj povezanosti, „afektivna“ (osjećaji) – osobna pogođenost; osjećaji, strahovi nadanja i „konativna“ (akcijska) dimenzija – ponašanje i izražena spremnost na akciju.⁷ Ekološka pismenost, kako je definiraju Disinger i Roth, određuje se kao sposobnost uvida

⁴ Šimleša, D. Ekološki otisak: Kako je razvoj zgazio održivost. Zagreb: Tim Press, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, 2010. Str. 34.

⁵ World Wide Fund. Living planet report 2020: Bending the curve of biodiversity loss. [citirano: 2020–07–10]. Dostupno na: <https://f.hubspotusercontent20.net/hubfs/4783129/LPR/PDFs/ENGLISH-FULL.pdf>.

⁶ Coffey, C.; P. Espinoza Revollo; R. Harvey; M. Lawson; A. Parvez Butt; K. Piaget; D. Sarosi i suradnici. Time to care: Unpaid and underpaid care work and the global inequality crisis. Oxford: Oxfam International, 2020. Str.10 [citirano: 2020–06–10]. Dostupno na: <https://oxfamlibrary.openrepository.com/bitstream/handle/10546/620928/bp-time-to-care-inequality-200120-en.pdf>.

⁷ Bolts, H. Umwelteziehung: Grundlagen, Kritik und Modelle für die Praxis. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1995. Citirano prema: Cifrić, I. Ekološka edukacija: Utjecaj na oblikovanje novog identiteta? // Filozofska istraživanja 25, 2(2005), str. 338.

i procjene relativnog stanja okoliša i poduzimanje odgovarajućih mjera i akcija radi njezina očuvanja, obnove i poboljšanja.⁸ Prema Cifriću, ekološka pismenost ne odnosi se samo na pojedinca već i na društvo. Odnosno, tranzicija sa sadašnjeg neodrživog modela razmišljanja i ponašanja ka održivijom kreće od osobne razine prema podizanju ekološke pismenosti šireg društva. Prema istom autoru, za suvremeno društvo bilo bi poželjno imati razinu ekološke pismenosti pojedinaca koja bi predstavljala rutinizirano svakodnevno ponašanje koje prelazi u naviku, odnosno „stanje praktične svijesti“.⁹

Zelene knjižnice pridonose promicanju ekološke svijenosti i ekološke pismenosti. Dragaš je prikazala ulogu knjižnice u jačanju svijesti o održivom razvoju društva i nužnosti zaštite okoliša. Autorica navodi kako je Međunarodni savez knjižničarskih društava i ustanova (engl. The International Federation of Library Associations and Institutions – IFLA) u svojoj „Izjavi o knjižnicama i razvitku“ (2013) naglasio da knjižnice pružaju pristup informacijskim sadržajima i uslugama koje podupiru održivi razvoj te mogu biti provoditelji programa ekološkog osvješćivanja zajednice. Prema istom izvoru, uloga knjižnica u promicanju održiva razvoja istaknuta je i u IFLA-inu i UNESCO-ovu *Manifestu za narodne knjižnice*.¹⁰ Nadalje, IFLA je prepoznala ulogu knjižnica u promicanju i implementaciji svih Ciljeva održiva razvoja 2030 (*Sustainable Development Goals – SDGs 2030*) promicanjem opće pismenosti (uključujući medijsku, informacijsku i digitalnu pismenost), omogućavanjem digitalne inkluzije (olakšavanjem pristupa informacijsko-komunikacijskoj tehnologiji), čuvanjem i osiguravanjem pristupa kulturnoj baštini i dr.¹¹

IFLA je pokrenula i projekt pod nazivom „Library Map of the World“ kojim poziva knjižnice na dijeljenje poticajnih primjera dobre prakse koji pridonose realizaciji navedenih ciljeva. Do rujna 2020. godine prikazan je 41 projekt iz 25 zemalja diljem svijeta. Najveći dio projekata (27/41) odnosi se na Cilj 4: Osigurati uključivo i kvalitetno obrazovanje te promovirati mogućnosti cjeloživotnoga učenja za sve. Iz Hrvatske se prikazuje samo jedan projekt, tj. projekt “Zelene knjižnice” Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.¹²

⁸ Disinger, J.F.; C.E. Roth. Environmental literacy. // ERIC Clearinghouse for Science, Mathematics, and Environmental Education, Columbus Ohio, 1992. Str. 3. [citirano: 2020–06–10]. Dostupno na: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED351201.pdf>.

⁹ Cifrić, I. Ekološka pismenost između kulturne tradicije i ekološke svakodnevnice. // Socijalna ekologija 5, 3(1996), str. 418.

¹⁰ Dragaš, B. Zelene knjižnice za zelenu pismenost: Hrvatsko iskustvo. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 60, 4(2017), str. 221–241.

¹¹ IFLA. Upute: Knjižnice, razvoj i UN-ova AGENDA 2030, kolovoz 2017. Revidirano izd. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 61, 2(2018), str. 519–543. Vidjeti i: IFLA (2016): Pristup i mogućnost svima: Kako knjižnice doprinose ostvarivanju Agende Ujedinjenih naroda za održiv razvoj 2030. [citirano: 2020–09–01]. Dostupno na: www.hrdrustvo.hr.

¹² Library Map of the World. [citirano: 2020–06–12]. Dostupno na: <https://librarymap.ifla.org>.

3. Projekt „Zelena knjižnica“ – kratki pregled

„Zelena knjižnica“ je projekt Društva bibliotekara Istre nastao 2011. godine. Prvi je to takav projekt u Hrvatskoj, najdugovječniji i ujedno projekt s najviše provedenih aktivnosti u zadnjih devet godina. Cilj je projekta preko Društva bibliotekara Istre i istarskih knjižnica educirati javnost i širiti svijest o održivom društvu i nužnosti zaštite okoliša i to kroz: portal Zelena knjižnica, projekcije dokumentarnih filmova, stručna predavanja, tribine i promocije knjiga.¹³

Korisnici su projekta u prvom redu učenici i studenti, ali i šira javnost. Od 2011. godine aktivnostima projekta obuhvaćeno je 7455 korisnika (učenici, studenti, knjižničari i šira javnost). Ostvarene su brojne suradnje sa školama, sveučilištima, institutima, otvorenim učilištima, kinima, udrugama i građanskim inicijativama.

Dio predavanja organiziranih u sklopu projekta „Zelena knjižnica“ uključen je u čak pet kolegija na Fakultetu za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“ u Puli.

Logotip projekta nastao je u suradnji sa zagrebačkom akademskom slikaricom Teom Hatadi. Budući da je projekt započeo 2011. godine, koja je bila Međunarodna godina šuma, stablo se na logotipu nametnulo kao logičan izbor (slika 1). Otvorena knjiga koja se stapa s krošnjom stabla simbolizira knjižnice, a žuta i plava boja predstavljaju sunce i vodu. Sunce, voda i stablo predstavljaju život, a knjiga predstavlja učenje i spoznaju održivog sustava koji ne ugrožava život na planetu. Istarski model zelene knjižnice potaknuo je širenje „zelenih“ programa na nacionalnoj razini u svim vrstama knjižnica i jedan je od glavnih razloga osnivanja Radne grupe za zelene knjižnice pri Hrvatskom knjižničarskom društvu.

Projekt su od 2012. godine financijski podržavali: Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Grad Pula i jedno vrijeme Grad Rovinj.

Slika 1. Logotip projekta „Zelena knjižnica“

¹³ Usp. Kraljević, I. Zelena knjižnica: Projekt Društva bibliotekara Istre. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske. 56, 3(2013), 199–204.

Aktivnosti koje se provode u sklopu projekta Zelena knjižnica uključuju: projekcije dokumentarnih filmova, stručna predavanja, tribine i predstavljanje knjiga ekološke tematike.

Projekt je započeo s aktivnostima 2011. godine, kada Društvo bibliotekara Istre još nije imalo financijska sredstva za pokrivanje troškova, pa je izbor aktivnosti ovisio o predavačima koji su bili voljni doći i održati predavanje o vlastitom trošku ili ponekad o trošku udruge ili ustanove koja je bila suorganizator.

U 2011. godini je unatoč nedostatku financija održana 21 aktivnost u sklopu projekta „Zelena knjižnica“ u Istarskoj županiji. Od samog početka projekta postoji Facebook stranica¹⁴ na kojoj su dostupne fotografije gotovo svih provedenih aktivnosti s pripadajućim opisima. Isto tako, dostupna je i službena mrežna stranica projekta.¹⁵ Bitno je napomenuti da je, osim navedenih aktivnosti, „Zelena knjižnica“ u 2011. godini povezala neke aktiviste iz Društva bibliotekara Istre, Tranzicijska Pule, Gradske radionice, Istarskog eko proizvoda i Zaklade za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva, koji su počeli zajednički djelovati pod nazivom „Inicijativa Pula u tranziciji“. Članovi su se jedno vrijeme okupljali u prostorima Gradske radionice ili u Sveučilišnoj knjižnici u Puli s idejom vodičjom: „Budemo li čekali državu, možda bude prekasno. Budemo li djelovali sami, možda bude premalo. Budemo li djelovali zajedno, možda bude dovoljno i na vrijeme.“

Iako se radilo o neformalnoj inicijativi, imali su čak i svoj logo (slika 2). Inicijativa je djelovala do pojave Grupe solidarne razmjene (GSR) u Puli, kada se većina članova inicijative uključila u rad GSR-a.

Slika 2. Logo Inicijative Pula u tranziciji

¹⁴ Usp. Zelena knjižnica: Projekt. Facebook. // Društvo bibliotekara Istre, 2011. [citirano: 2021–01–07]. Dostupno na: <https://www.facebook.com/zelenaknjiznica>.

¹⁵ Usp. Zelena knjižnica: Projekt. // Društvo bibliotekara Istre, 2011. [citirano: 2021–01–07]. Dostupno na: <http://zk.dbi.hr>.

4. Doprinos projekta „Zelena knjižnica” ekološkoj osviještenosti i ekološkoj pismenosti studenata

Sudjelovanje Fakulteta Ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“ Pula (FET) u projektu „Zelena knjižnica“ proizlazi iz jasnog opredjeljenja Fakulteta ka implementaciji koncepcije održivih sveučilišta. Održiva su sveučilišta institucije visokog obrazovanja koje promiču održivost u svim aspektima poslovanja, pridonoseći izgradnji odgovornog i konkurentnog gospodarstva, uključivog društva i očuvanju okoliša. Smatra se da institucije visokog obrazovanja imaju osobito važnu ulogu u procesu stvaranja i prijenosa znanja u promicanju održiva razvoja i društveno odgovornog poslovanja. Na sveučilištima se obrazuju i usavršavaju sadašnji i budući stručnjaci i znanstvenici, donositelji strateških odluka s potencijalom preusmjerenja društva ka održivijim i odgovornijim obrascima življenja i upravljanja resursima. Studenti će nakon završenog studija, kao akademski građani, stečenim znanjem i vještinama, na svojim radnim mjestima i u privatnom životu, značajno utjecati i na kretanje i razvoj društva, gospodarstva i okoliša. Sveučilišta imaju vrlo veliku odgovornost u podizanju osviještenosti i pružanju znanja za izgradnju održivije sadašnjosti i budućnosti ne samo studenata već i dionika u široj zajednici: poslodavaca, udruga, tijela javne vlasti kao i opće javnosti. Uloga sveučilišta očituje se ne samo u obrazovanju „o“ održivom razvoju, već i „za“, tj. „kroz“ navedenu koncepciju. Kod obrazovanja o održivom razvoju, primarna uloga sveučilišta jest u transferu znanja i rezultata znanstvenih istraživanja na studente. Kroz nastavni proces sveučilišta imaju priliku i odgovornost obrazovati buduće nositelje promjena i donositelje strateških odluka. Preduvjet navedenog jest obrazovanje i samih nastavnika o načinima konkretne implementacije navedenih koncepcija u nastavnu djelatnost. Pri tome je, u uvjetima stalnih, teško predvidivih i brzih promjena, osobito važno da obrazovanje bude interdisciplinarno i, nerijetko, multidisciplinarno. Kod obrazovanja za održivi razvoj sveučilišta bi trebala aktivnije pristupiti jednoj od svojih misija, a to je djelovanje i partnerstvo sa zajednicom. Aktivnosti djelovanja u zajednici usmjerene su ka unaprjeđenju kvalitete života u zajednici i obrazovanju društveno odgovornih, osviještenih i aktivnih građana.¹⁶

FET svojim znanstveno-nastavnim i znanstvenoistraživačkim aktivnostima, kao i djelovanjem u lokalnoj i široj društvenoj zajednici, nastoji promicati ekološku svijest i društveno odgovorno poslovanje. U viziji FET-a stoji da je „FET društveno odgovoran centar izvrsnosti u visokom obrazovanju i znanosti te središte poticanja inovativnosti i poduzetničke kulture.“ FET je svojom misijom prepoznao sljedeće: „Pružanje usluga kvalitetnog visokog obrazovanja u polju ekonomije, unaprjeđenje znanja te doprinos održivom razvoju gospodarstva i bla-

¹⁶ Afrić Rakitovac, K. Održiva sveučilišta: Promicatelji društveno odgovornog poslovanja. // 9. konferencija o DOP-u: Zbornik radova. / urednica M. Matešić. Zagreb: Hrvatski poslovni savjet za održivi razvoj, 2017. Str. 20. [citirano: 2020–06–15]. Dostupno na: https://hrpsor.hr/wp-content/uploads/2020/02/9_Zbornik_web_optim_pdf_3.pdf.

gostanju zajednice.¹⁷ Stoga sudjelovanje FET-a u projektu „Zelena knjižnica“ pridonosi realizaciji postavljene vizije i misije.

Suradnja Društva bibliotekara Istre i Fakulteta ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“ na projektu „Zelena knjižnica“ započela je prvom aktivnošću, tj. projekcijom filma „Dom“ (*Home*) te se nastavlja do danas. U aktivnostima koje su se odvijale u sklopu „Zelene knjižnice“ korisnici su bili studenti preddiplomskog studija 3. godine (1050 studenata tijekom deset godina) tijekom nastave na kolegijima „Gospodarstvo Hrvatske“ i „Menadžment održiva razvoja“ te studenti diplomskog studija (590 studenata tijekom deset godina) tijekom nastave na kolegijima „Društveno odgovorno poslovanje“, „Održivi turizam“ te „Društvene inovacije i poduzetništvo“.

Prema spomenutim dimenzijama ekološke svijesti, prema Cifriću, može se pretpostaviti da je sudjelovanje studenata u raznolikim aktivnostima projekta „Zelena knjižnica“ (predavanja, okrugli stolovi, tribine, projekcije filmova, prezentacije vizualnih rješenja, degustacije) pridonijelo njihovoj ekološkoj osviještenosti, znanju o okolišu, stvaranju emocija te spremnosti na zaštitu prirode. Brojni seminarski, završni, diplomski i magistarski radovi pisani su o temama koje su promicane projektom „Zelena knjižnica“.

Prema Turković, „vizualni znanstvenici upućuju na vrijednost vizualnog znanja koje kao svijest o prisutnosti u okolišu može pridonijeti ekološkom ponašanju.“¹⁸ Može se pretpostaviti da su projekcije brojnih dokumentarnih filmova tijekom realizacije projekta pridonijele vizualizaciji ekoloških problema, što se smatra značajnim preduvjetom ekološke osviještenosti i ekološke pismenosti.

Svjesni da izravan utjecaj projekata „Zelene knjižnice“ nije moguće precizno utvrditi, smatramo da je upravo raznolikost predstavljenih tema iz različitih područja (biotehnologija, ekologija, ekonomija, energetika, medicina, obrazovanje, prehrana, tehnologija, aktivizam u lokalnoj zajednici i dr.) mogla pridonijeti rutiniziranom svakodnevnom ponašanju sudionika kako studenata tako i šire javnosti.

5. Zaključak

Ključan izazov s kojim se suočava sadašnja generacija jest (nanovo, o. a.) osvijestiti i razumjeti međuovisnost ljudskog društva i okoliša u različitim dimenzijama čovjekova djelovanja. U radu je naglasak dan na ulogu knjižnica u promicanju ekološke osviještenosti i ekološke pismenosti. Knjižnice mogu imati vrlo značajnu ulogu u stjecanju znanja, vještina i kompetencija nužnih za kritičko promišljanje

¹⁷ Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“. Vizija, misija i ciljevi. [citirano: 2020–06–01]. Dostupno na: http://fet.unipu.hr/fet/o_fakultetu/vizija_misija_i_ciljevi.

¹⁸ Turković, V. Značajnost vizualizacije ekoloških problema. // *Socijalna ekologija* 5, 2(1996), str. 243. [citirano: 2020–05–12]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/141443>.

nje i djelovanje koje će rezultirati gospodarskim napretkom, uključivim društvom i očuvanim okolišem.

Projekt Društva bibliotekara Istre „Zelena knjižnica“ prvi je, najaktivniji i najdugovječniji projekt u Hrvatskoj koji promiče teme okolišne problematike i održivog društva kroz knjižnice i knjižničarska društva. Od samog početka 2011. godine kada je pokrenut pa do kraja 2019. godine održano je 168¹⁹ javnih aktivnosti na kojima je sudjelovalo 7675 korisnika. Od početka projekta postoji mrežna stranica i službena Facebook stranica projekta na kojima se mogu pratiti najave, ali i vidjeti protekle aktivnosti. S ciljem stalne edukacije šire javnosti pokrenut je i YouTube kanal²⁰ na kojemu se mogu vidjeti i čuti neka predavanja koja su bila organizirana tijekom proteklih devet godina. Projekt je inspirirao druge knjižnice i društva te nadahnuo i pokretanje Radne grupe za zelene knjižnice pri Hrvatskom knjižničarskom društvu koja je organizirala Zeleni festival,²¹ 1. međunarodnu konferenciju za zelene knjižnice²² te kontinuirano svake godine organizira zajedničku akciju „Pokrenimo zelene knjižnice“ i „OdrŽive tribine Let’s Go Green!“.

LITERATURA

- Afrić Rakitovac, K. Održiva sveučilišta: Promicatelji društveno odgovornog poslovanja. // 9. konferencija o DOP-u: Zbornik radova. / urednica M. Matešić. Zagreb: Hrvatski poslovni savjet za održivi razvoj, 2017. Str. 17–29. [citirano: 2020–06–15]. Dostupno na: https://www.hrpsor.hr/wp-content/uploads/2020/02/9_Zbornik_web_optim_pdf_3.pdf.
- Cifrić, I. Ekološka pismenost između kulturne tradicije i ekološke svakodnevnice. // Socijalna ekologija 5, 3 (1996), 403–421.

¹⁹ U radu se navode samo aktivnosti koje su bile javnog karaktera, dok se u izvještajima bilježe i aktivnosti kao što su sastanci i putovanja u svrhu istraživanja, dogovaranja i organizacije pojedinih aktivnosti, izrada i dizajn mrežnih stranica i propagandnih materijala i slično pa je gledajući izvještaje, broj aktivnosti veći od navedenih u ovom radu. Isto je tako broj korisnika koji se navodi u izvještajima neznatno veći nego što je navedeno u ovom radu jer su se neke aktivnosti Radne grupe za zelene knjižnice odvijale u sinergiji s projektom „Zelene knjižnice“, a iste nisu prikazane u ovom radu putem broja zastupljenih korisnika.

²⁰ Usp. DBIstre. YouTube. [citirano: 2021–01–07]. Dostupno na: <https://www.youtube.com/user/DBIstre/videos>.

²¹ Zeleni festival: (O)krenimo na zeleno. // Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2017. [citirano: 2021–01–07]. Dostupno na: <http://www.nsk.hr/zeleni-festival-okrenimo-na-zeleno>.

²² Međunarodna konferencija o zelenim knjižnicama „Let’s Go Green!“ // Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2018. [citirano: 2021–01–07]. Dostupno na: <http://www.nsk.hr/u-organizaciji-nacionalne-i-sveucilisne-knjiznice-u-zagrebu-odrzana-1-medunarodna-konferencija-o-zelenim-knjiznicama-lets-go-green>.

- Cifrić, I. Ekološka edukacija: Utjecaj na oblikovanje novog identiteta? // *Filozofska istraživanja* 25, 2(2005), 527–544.
- Coffey, C.; P. Espinoza Revollo; R. Harvey; M. Lawson; A. Parvez Butt; K. Piaget; D. Sarosi i suradnici. *Time to care: Unpaid and underpaid care work and the global inequality crisis*. Oxford: Oxfam International, 2020. [citirano: 2020–06–10]. Dostupno na:
<http://oxfamlibrary.openrepository.com/bitstream/handle/10546/620928/bp-time-to-care-inequality-200120-en.pdf>.
- DBIstre. YouTube. [citirano: 2021–01–07]. Dostupno na: <http://www.youtube.com/user/DBIstre/videos>.
- Disinger, J.F.; C.E. Roth. *Environmental literacy*. // ERIC Clearinghouse for Science, Mathematics, and Environmental Education, Columbus Ohio, 1992. [citirano: 2020–06–10]. Dostupno na: <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED351201.pdf>.
- „Dom“ Yanna Arthusa-Bertranda na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli. // Sveučilište Jurja Dobrile u Puli. [citirano: 2020–05–12]. Dostupno na:
http://e-nastava.unipu.hr/index.php?id=77&L=1%25%2527&tx_ttnews%5Btt_news%5D=8286&cHash=b9efd16a2446e4dd445875a29bc684b1.
- Dragaš, B. Zelene knjižnice za zelenu pismenost: Hrvatsko iskustvo. // *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 60, 4(2017), 221–241.
- Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“. *Vizija, misija i ciljevi*. [citirano: 2020–05–12]. http://fet.unipu.hr/fet/o_fakultetu/vizija_misija_i_ciljevi.
- IFLA (2016): *Pristup i mogućnost svima: Kako knjižnice doprinose ostvarivanju Agende Ujedinjenih naroda za održiv razvoj 2030*. [citirano: 2020–09–01]. Dostupno na: www.hrdrustvo.hr.
- IFLA. *Upute: Knjižnice, razvoj i UN-ova AGENDA 2030, kolovoz 2017*. Revidirano izd. // *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 61, 2(2018), 519–543.
- Kraljević, I. *Djelovanje Radne grupe za zelene knjižnice 2014.–2018.* // *Vjesnik bibliotekara*. 62, 1(2019), 327–340.
- Kraljević, I. *Zelena knjižnica: Projekt Društva bibliotekara Istre*. // *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*. 56, 3(2013), 199–204.
- Library Map of the World. [citirano: 2020–06–12]. Dostupno na: <https://librarymap.ifla.org>.
- Međunarodna konferencija o zelenim knjižnicama „Let’s Go Green!“. // Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2018. [citirano: 2021–01–07]. Dostupno na: <http://www.nsk.hr/u-organizaciji-nacionalne-i-sveucilisne-knjiznice-u-zagrebu-odrzana-1-medunarodna-konferencija-o-zelenim-knjiznicama-lets-go-green>.
- Šimleša, D. *Ekološki otisak: Kako je razvoj zgazio održivost*. Zagreb: Tim Press; Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, 2010.

Turković, V. Značajnost vizualizacije ekoloških problema. // *Socijalna ekologija* 5, 2(1996), 243–254.

World Wide Fund. Living planet report 2020: Bending the curve of biodiversity loss. [citirano: 2020–07–10]. Dostupno na: <https://f.hubspotusercontent20.net/hubfs/4783129/LPR/PDFs/ENGLISH-FULL.pdf>.

Zelena knjižnica: Projekt. // Društvo bibliotekara Istre, 2011. [citirano: 2021–01–07]. Dostupno na: <http://zk.dbi.hr>.

Zelena knjižnica: projekt. Facebook. // Društvo bibliotekara Istre, 2011. [citirano: 2021–01–07]. Dostupno na: <https://www.facebook.com/zelenaknjižnica>.

Zeleni festival: (O)krenimo na zeleno. // Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2017. [citirano: 2021–01–07]. Dostupno na: <http://www.nsk.hr/zeleni-festival-okrenimo-na-zeleno>.

Arhivsko gradivo – arhiva Društva bibliotekara Istre

Zelena knjižnica: projekt Društva bibliotekara Istre. Izvješće za 2011. godinu. Pula, 2012.

Zelena knjižnica: projekt Društva bibliotekara Istre. Izvješće za 2012. godinu. Pula, 2013.

Zelena knjižnica: projekt Društva bibliotekara Istre. Izvješće za 2013. godinu. Pula, 2014.

Zelena knjižnica: projekt Društva bibliotekara Istre. Izvješće za 2014. godinu. Pula, 2015.

Zelena knjižnica: projekt Društva bibliotekara Istre. Izvješće za 2015. godinu. Pula, 2016.

Zelena knjižnica: projekt Društva bibliotekara Istre. Izvješće za 2016. godinu. Pula, 2017.

Zelena knjižnica: projekt Društva bibliotekara Istre. Izvješće za 2017. godinu. Pula, 2018.

Zelena knjižnica: projekt Društva bibliotekara Istre. Izvješće za 2018. godinu. Pula, 2019.

Zelena knjižnica: projekt Društva bibliotekara Istre. Izvješće za 2019. godinu. Pula, 2020.

**PRILOZI:
AKTIVNOSTI PROVEDENE
OD 2011. DO KRAJA 2019. GODINE²³**

Prilog 1: Predavanja

	Predavač	Naslov predavanja	Mjesto održavanja	Datum	Broj korisnika
1.	Dražen Šimleša	Predstavljanje knjige <i>Ekološki otisak: Kako je razvoj zgazio održivost²⁴</i>	Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković u Puli“ / Gradska knjižnica Umag / Gradska knjižnica Pazin	13. travnja / 12. svibnja, 2011. / 25. svibnja	150
2.	Kristina Afrić Rakitovac i Irena Vukmanov Šimokov	Fair Trade: sustav pravedne trgovine	Sveučilišna knjižnica u Puli	26. 5. 2011.	20
3.	Vjeran Piršić	Sukob neoliberalne paradigme i koncepta održivog razvoja – trajni generator devastacije Hrvatske	Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković u Puli“	7. 6. 2011.	50
4.	Zoran Skala	Kako se lokalno nositi s krizom?	Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković u Puli“	7. 6. 2011.	50
5.	Valter Buršić	Šuma i biološka raznolikost	Sveučilišna knjižnica u Puli	27. 9. 2011.	50
6.	Emir Komić	Zdravo, besplatno i nužno: preživjeti u šumi	Sveučilišna knjižnica u Puli	4. 10. 2011.	60
7.	Mladen Domazet	Klima 2047. godine ²⁵	Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković u Puli“	10. 11. 2011.	80

²³ Prilozi 1, 2 i 3 nastali su uvidom u godišnja izvješća projekta „Zelena knjižnica“ Društva bibliotekara Istre od 2011. do 2019. godine.

²⁴ Knjigu je izdao Institut društvenih znanosti Ivo Pilar 2010. godine.

²⁵ Zanimljivo je napomenuti da u tom trenutku pitanje klimatskih promjena još nije bilo ni blizu političkog i medijskog fokusa kao što to počinje biti od 2018. godine do sada.

	Predavač	Naslov predavanja	Mjesto održavanja	Datum	Broj korisnika
8.	Zoran Skala	Predstavljanje hrvatskog izdanja priručnika <i>Postkarbonski gradovi</i> Daniela Learcha	Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković u Puli“	17. 11. 2011.	75
9.	Daniel Balaban	O tranzicijskom pokretu	Sveučilišna knjižnica u Puli	29. 11. 2011.	20
10.	Vjeran Piršić	EE - otpad	Sveučilišna knjižnica u Puli i Gradska knjižnica u Labinu	prosinac, 2011.	25
11.	Hrvoje Novosel	Biodinamičko gospodarjenje	Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković u Puli“	10. 1. 2012.	50
12.	Ivan Crnković	Velebitsko utočište za medvjede ²⁶	Gradske knjižnice u Umagu, Pazinu i Puli	veljača i ožujak, 2012.	181
13.	Nenad Kuftić	Zeleno poduzetništvo i grupe solidarne razmjene ²⁷	Sveučilišna knjižnica u Puli	28. 2. 2012.	50
14.	Ivan Mihovilović	Korak do eko markice	Sveučilišna knjižnica u Puli	28. 2. 2012.	50
15.	Vjeran Piršić	Kako osnovati energetska zadruhu bez suvišnih zašto?	Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković u Puli“	27. 3. 2012.	75
16.	Valerije Vrček	Druga strana potrošačkog raja	Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković u Puli“	3. 4. 2012.	40
17.	Zoran Skala	Problematika proizvodnje hrane u 21. stoljeću ²⁸	Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković u Puli“	17. 4. 2012.	90
18.	Ivan Kraljević	Zelena knjižnica	Sveučilišna knjižnica u Puli	23. 4. 2012.	30

²⁶ Na obroncima Velebita, u Kuterevu, nalazi se utočište za medvjedice koji su nesretnim slučajem ili uslijed krivolova odvojeni od majke u dobi kad su premaleni za samostalan život. Takvi mladunci, othranjeni uz pomoć i skrb ljudi, ne uspijevaju razviti znanja i vještine potrebne za samostalan život. Stoga nikad ne odlaze u svoja prirodna staništa nego ostaju u utočištu koje je zasad jedinstven takav projekt u svijetu.

²⁷ Grupe solidarne razmjene (GSR) dugo su djelovale u Puli te se proširile na još neke gradove u Istarskoj županiji. Nakon nekog vremena promijenile su naziv u Solidarne eko grupe (SEG).

²⁸ Predavanjem se obilježio Svjetski dan borbe seljaka za zemlju u sklopu svjetske akcije La Via Campesina.

	Predavač	Naslov predavanja	Mjesto održavanja	Datum	Broj korisnika
19.	Bruno Motik	Što je permakultura?	Sveučilišna knjižnica u Puli	14. 5. 2012.	40
20.	Vladimir Lay	Nacionalni interesi razvoja Hrvatske kroz prizmu koncepta održivog razvoja	Sveučilišna knjižnica u Puli	29. 5. 2012.	15
21.	Sunčana Pešak	Permakultura i hrana	Sveučilišna knjižnica u Puli	20. 9. 2012.	40
22.	Dražen Šimleša	Kako nahraniti svijet?	Sveučilišna knjižnica u Puli	1. 10. 2012.	120
23.	Mirela Holy	Održivi razvoj u Hrvatskoj s naglaskom na Istru	Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković u Puli“	23. 10. 2012.	150
24.	Mladen Šolić	Umijeće življenja: Iz kuta jednog ekologa	Sveučilišna knjižnica u Puli	16. 11. 2012.	8
25.	Mladen Domazet	Održivi razvoj: može li se obrazovati za promjenu	Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković u Puli“	11. 12. 2012.	75
26.	Lidija Gajski	Sukob javnog i privatnog interesa u farmaciji i medicini	Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković u Puli“	17. 1. 2013.	150
27.	Anita Šupe	Istine i laži o hrani	Gradska knjižnica Poreč i Sveučilišna knjižnica u Puli	veljača, 2013.	155
28.	Ranko Tadić	Zdravlje ili otrovi u vašem tanjuru – u čemu je bit ekološke proizvodnje i potrošnje hrane?	Sveučilišna knjižnica u Puli	7. 2. 2013.	60
29.	Bernard Ivčić	Uvod u ekoaktivizam	Sveučilišna knjižnica u Puli	26. 2. 2013.	10
30.	Zoran Skala	O krizi i ekonomskom laboratoriju zajednice	Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković u Puli“	28. 3. 2013.	20
31.	Sunčana Pešak	Grupe solidarne razmjene	Gradska knjižnica u Poreču	8. 4. 2013.	25

	Predavač	Naslov predavanja	Mjesto održavanja	Datum	Broj korisnika
32.	Loris Dile- na ²⁹	O starim biljnim sor- tama Istre, njihovoj zaštiti i tradicionalnom uzgoju	Sveučilišna knjižnica u Puli	15. 5. 2013.	40
33.	Jagoda Mu- nić	O održivim društvima	Sveučilišna knjižnica u Puli	29. 5. 2013.	8
34.	Mate Kapo- vić	Tko nam je kriv, sami smo ih izabrali? Iluzija demokracije	Sveučilišna knjižnica u Puli	20. 9. 2013.	27
35.	Miroslav Ambruš-Kiš	O zajamčenom te- meljnom osobnom prihodu	Sveučilišna knjižnica u Puli	24. 9. 2013.	18
36.	Dražen Šim- leša	Održivost: modni trend ili uvjet za preživljavanje?	Sveučilišna knjižnica u Puli	19. 10. 2013.	10
37.	Tihana Ru- bić, Cvijeta Bišćević, Marijana Cvijetić Pir- šić i Vjeron Piršić	Predstavljanje zborni- ka: <i>O urbanim vrtovima</i> <i>Kultiviranje grada</i> <i>Imperativ autohtone</i> <i>poljoprivredne proiz-</i> <i>vodnje kao osnovice i gos-</i> <i>podarskog oporavka</i> ³⁰	Dom hrvatskih bra- nitelja	studeni, 2013.	30
38.	Bruno Motik	Permakultura kao globalna društvena promjena	Sveučilišna knjižnica u Puli	24. 1. 2014.	65
39.	Cvijeta Bišćević	Urbana permakultura: strategije za preživlja- vanje grada	Sveučilišna knjižnica u Puli	17. 2. 2014.	18
40.	Gordana Dragičević	Tranzicija u post-fosil- no društvo: kako prob- lem postaje rješenje	Sveučilišna knjižnica u Puli	24. 2. 2014.	10

²⁹ Loris Dilena je talijanski fotograf, ornitolog, pisac i jedan od najvećih stručnjaka za stare biljne sorte Istre i otoka Cresa. U 40 godina svoga rada sakupio je podatke i fotografije o približno 140 starih sorti, što je samo manji dio onih koje su nekada postojale na tom području, a većine više nema. Nastojeći spriječiti odumiranje preostalog dijela, aktivnim je radom na svom imanju uspio sačuvati mnoge od njih.

³⁰ Aktivnosti održane u suradnji s manifestacijom „Pazi što jedeš“ (projekt Etnografskog muzeja u Istri i udruge Istarski eko proizvod).

	Predavač	Naslov predavanja	Mjesto održavanja	Datum	Broj korisnika
41.	Nevija Longo	Urbani vrt u Pazinu: povrtnjak i cvjetnjak	Gradska knjižnica Pazin	18. 3. 2014.	30
42.	Jagoda Munić	Prirodni resursi Hrvatske – pilimo li granu na kojoj sjedimo?	Fakultet za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“ u Puli	21. 3. 2014.	70
43.	Đuro Capor	Pravo na prostor	Fakultet za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“ u Puli	23. 5. 2014.	20
44.	Sven Janovski	Građanski aktivizam i pravo na okoliš – borba za javni prostor	Sveučilišna knjižnica u Puli	30. 5. 2014.	29
45.	Goran Jeras	Etična banka ³¹	Fakultet za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“ u Puli	3. 6. 2014.	20
46.	Jelena Puđak	Društvo visokih emisija	Sveučilišna knjižnica u Puli	26. 9. 2014.	9
47.	Daniel Rodik	Održivo graditeljstvo – gradnja baliranom slamom	Sveučilišna knjižnica u Puli	31. 10. 2014.	30
48.	Darja Fišer i Olga Orlić	Predstavljanje projekta: Zelemenjava Grupe solidarne razmjene: uspjesi i poteškoće prilikom promjene kupovnih i prehrambenih navika ³²	Dom hrvatskih branitelja u Puli	15. 11. 2014.	25
49.	Ivan Kraljević	Predstavljanje projekta Zelena knjižnica	Gradska knjižnica Slavonski Brod	6. 11. 2014.	40
50.	Miroslav Kiš	Permakultura	Sveučilišna knjižnica u Puli	30. 3. 2015.	16
51.	Vjeran Piršić	Zeleno gospodarstvo kao optimalni pravac razvoja Hrvatske (s naglaskom na Istru)	Fakultet za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“ u Puli	23. 4. 2015.	52
52.	Mladen Domazet	Odrast: svjesna promjena za održivo i pravedno društvo	Fakultet za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“ u Puli	27. 4. 2014.	30

³¹ Etična banka radi na principima etičnog bankarstva: otvorenost, ekološka i društvena osviještenost, demokratičnost upravljanja, transparentnost te reinvestiranje dobiti natrag u zajednicu.

³² Aktivnosti u sklopu suradnje s manifestacijom „Pazi što jedeš“.

	Predavač	Naslov predavanja	Mjesto održavanja	Datum	Broj korisnika
53.	Dražen Šimleša	Četvrti svjetski rat	Društveni centar Rojc u Puli	8. 6. 2015.	35
54.	Korado Korlević	Zvezdane ili neke druge staze	Fakultet za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“ u Puli	17. 9. 2015.	300
55.	Vjeran Piršić	Zašto klimatske promjene prijete slomom gospodarstva (i) u Istri i kako to spriječiti?	Sveučilišna knjižnica u Puli	7. 10. 2015.	17
56.	Dževdet Hadžiselimić, Nela Ambrosi Randić, Ljiljana Knaflić i Ivan Kraljević	Predstavljanje knjige Dževdeta Hadžiselimića <i>Klima se mijenja, a mi...</i>	Filozofski fakultet u Puli	29. 10. 2015.	47
57.	Ida Križaj	Ekološka arhitektura	Sveučilišna knjižnica u Puli	20. 11. 2015.	25
58.	Ivan Kraljević	Predstavljanje projekta „Zelena knjižnica“	Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“	26. 11. 2015.	19
59.	Ivan Kraljević i Petar Lukačić	Zelene knjižnice u Hrvatskoj – edukacijom do održivog društva	Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu	5. 12. 2015.	50
60.	Ivana Gotić	Predstavljanje knjige Ivane Lovrić <i>Zeleni alati: Prirodna kozmetika iz vlastite kuhinje</i> i radionica prirodne kozmetike	Sveučilišna knjižnica u Puli	11. 12. 2015.	22
61.	Dorian Siljan	Alternativni načini distribucije ekoloških proizvoda	Društveni centar Rojc u Puli	17. 12. 2015.	16
62.	Bruno Motik	Briga o tlu	Društveni centar Rojc u Puli	18. 12. 2015.	44
63.	Sendy Osmičević	Kućno kompostiranje	Sveučilišna knjižnica u Puli	2. 5. 2016.	30
64.	Anton Rudan	Lovac na bilje u Istri	Sveučilišna knjižnica u Puli	27. 5. 2016.	50

	Predavač	Naslov predavanja	Mjesto održavanja	Datum	Broj korisnika
65.	Ivan Zoković	Energija iz kućne radinosti	Sveučilišna knjižnica u Puli	10. 6. 2016.	50
66.	Renato Matić	Društveni uzroci nasilja nad okolišem i pretpostavke odgoja za socijalnu osjetljivost o okolišu	Sveučilišna knjižnica u Puli	20. 6. 2016.	10
67.	Korado Korlević	Posljednje stoljeće Homo sapiensa	Fakultet za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“ u Puli	28. 9. 2016.	72
68.	Mladen Domazet	Predstavljanje knjige <i>Odrast – pojmovnik za novu eru</i>	Fakultet za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“ u Puli	21. 10. 2016.	53
69.	Iva Ciceran	Predstavljanje projekta „Zelena knjižnica“	Spomen dom u Pazinu	5. 11. 2016.	40
70.	Ivan Kraljević	Zelene knjižnice u Hrvatskoj	Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu	8. 11. 2016.	30
71.	Dražen Šimleša	Dobra ekonomija	Fakultet za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“ u Puli	24. 11. 2016.	178
72.	Ozren Kosanović i Zorislav Antun Petrović	Predstavljanje knjige <i>Suzbijanje korupcije u Hrvatskoj u srednjem vijeku II</i>	Sveučilišna knjižnica u Puli	30. 3. 2017.	13
73.	Vjeran Piršić	Nova energetska politika RH – šansa za razvoj lokalne ekonomije	Fakultet za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“ u Puli	7. 4. 2017.	33
74.	Bruno Motik	Biotektura	Sveučilišna knjižnica u Puli	19. 4. 2017.	40
75.	Sendy Osmičević	Urbana permakultura	Sveučilišna knjižnica u Puli	1. 6. 2017.	20
76.	Valerije Vrček	(Prvi) biotehnološki mit – GMO ili kemija!	Sveučilišna knjižnica u Puli	5. 10. 2017.	15
77.	Tomislav Medak	Ekologija i tehnologija, spas ili propast	Sveučilišna knjižnica u Puli	12. 10. 2017.	27

	Predavač	Naslov predavanja	Mjesto održavanja	Datum	Broj korisnika
78.	Miroslav Ambruš-Kiš	Zeleni pogon za istarski teran na Mjesecu	Fakultet za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“ u Puli	26. 10. 2017.	17
79.	Ivana Vinković Vrček	Aditivi u hrani: vodič kroz E brojeve	Fakultet za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“ u Puli	22. 11. 2017.	100
80.	Goran Jeras	Etična banka	Fakultet za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“ u Puli	7. 12. 2017.	165
81.	Cvijeta Bišćević	Urbana permakultura: kultiviranje grada	Sveučilišna knjižnica u Puli	15. 3. 2018.	19
82.	Desanka Sarvan	Efekti privatizacije upravljanja vodnim uslugama	Fakultet za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“ u Puli	21. 3. 2018.	80
83.	Silvija Kolar-Fodor	Vrtlarenje u skladu s prirodom	Sveučilišna knjižnica u Puli	5. 4. 2018.	75
84.	Nikola Biliškov	Drugačija energetika je moguća!	Fakultet za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“ u Puli	26. 4. 2018.	27
85.	Branko Ančić	Klimatske promjene i zdravlje	Fakultet za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“ u Puli	30. 5. 2018.	30
86.	Boris Pavlin	Energija u rukama građana	Sveučilišna knjižnica u Puli	14. 6. 2018.	20
87.	Mladen Domazet i Ivan Kraljević	Predstavljanje knjige <i>Fossilni kapital</i> Andreasa Malma	Sveučilišna knjižnica u Puli	9. 10. 2018.	8
88.	Sendy Osmičević	Društvena banka sjemena i razmjena sjemena	Sveučilišna knjižnica u Puli	18. 10. 2018.	26
89.	Marija Brajdić Vuković	Ekologija i pravda	Fakultet za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“ u Puli	25. 10. 2018.	25
90.	Vjeran Piršić	Energetska tranzicija kao generator novih radnih mjesta	Fakultet za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“ u Puli	21. 3. 2019.	63
91.	Mladen Ilić-ković	Empatijom do zaokreta	Fakultet za ekonomiju i turizam “Dr. Mijo Mirković” u Puli	11. 4. 2019.	39

	Predavač	Naslov predavanja	Mjesto održavanja	Datum	Broj korisnika
92.	Zoran Skala	Globalno zatopljenje i mentalno ledeno doba	Sveučilišna knjižnica u Puli	9. 5. 2019.	18
93.	Bruno Motik	Poljoprivreda je rješenje za sve probleme	Sveučilišna knjižnica u Puli	14. 6. 2019.	20
94.	Iva Maslovar	Predstavljanje projekta otvorenih njiva	Sveučilišna knjižnica u Puli	14. 6. 2019.	20
95.	Vedran Horvat	Zelena politika – od aktivizma do institucija i nazad	Sveučilišna knjižnica u Puli	17. 10. 2019.	9
96.	Đani Benčić	Ekološko maslinarstvo – izazov za budućnost Istre i Hrvatske	Sveučilišna knjižnica u Puli	21. 11. 2019.	38

Prilog 2: Filmske projekcije

	Projekcija filma	Mjesto održavanja	Datum	Broj korisnika
1.	Tri projekcije filma <i>Dom Yanna Arthusa Bertranda</i>	Kina Valli, Pula	4. i 7. 04. 2011.	500
2.	<i>Priča o stvarima</i> ³³ Annie Leonard	Sveučilišna knjižnica u Puli te gradske knjižnice u Buzetu, Labinu i Pazinu	svibanj, 2011.	200
3.	<i>Istina o mesu</i> ³⁴	Sveučilišna knjižnica u Puli	4. 10. 2011.	60
4.	<i>U tranziciji</i> ³⁵ redateljice Emme Goude	Sveučilišna knjižnica u Puli	29. 11. 2011.	20

³³ The Story of Stuff, film iz 2007. godine koji govori o našoj opsjednutošću stvarima, odnosno o neodrživom razvoju potrošačkoga društva u kojem živimo.

³⁴ Meat the Truth je nizozemski dokumentarni film iz 2007. godine koji ukazuje na do tada slabost isticanu činjenicu da mesna industrija stvara više emisija stakleničkih plinova nego sav svjetski promet.

³⁵ In Transition 1.0 je američki dokumentarni film iz 2009. godine koji govori o tranzicijskom pokretu.

	Projekcija filma	Mjesto održavanja	Datum	Broj korisnika
5.	<i>Crno zlato</i> ³⁶ redatelja Marca James Francisa i Nick Francisa	Sveučilišna knjižnica u Puli	17. 2. 2012.	40
6.	<i>Moć zajednice: Kako je Kuba preživjela naftnu krizu</i> ³⁷	Sveučilišna knjižnica u Puli	13. 3. 2012.	40
7.	<i>Ratnik smeća</i> ³⁸ redatelja Olivera Hodgea	Sveučilišna knjižnica u Puli	12. 6. 2012.	50
8.	<i>U Tranziciji 2.0</i> ³⁹ redateljice Emme Goude i rasprava o tranziciji	Sveučilišna knjižnica u Puli	21. 3. 2013.	40
9.	<i>Moć zajednice: Kako je Kuba preživjela naftnu krizu</i> i izlaganje savjetnika kubanskog veleposlanika u Austriji Salvadora Cabeiro Quintane o iskustvima života u Kubi tijekom velike krize 90-ih.	Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković u Puli“	22. 4. 2013.	70
10.	<i>U Tranziciji 2.0</i> redateljice Emme Goude.	Gradska knjižnica Labin	23. 4. 2013.	40
11.	<i>Taste the Waste</i> ⁴⁰ (<i>Okusi smeće</i>) redatelja Valentin Thurn	Narodna knjižnici u Buzetu, Sveučilišna knjižnica u Puli i Gradska knjižnici u Pazinu	svibanj, 2013.	85

³⁶ *Black Gold: Wake up and smell the coffee* je američki dokumentarni film iz 2006. godine koje obrađuje problematiku pravedne trgovine na primjeru proizvodnje kave.

³⁷ *The Power of community: How Cuba survived peak oil*, američki dokumentarni film iz 2006. godine koji prikazuje veliku naftnu krizu u Kubi 90-ih godina te snagu zajednica koja se prilagodila novom načinu života.

³⁸ *Garbage Warrior*; britanski dokumentarni film iz 2008. godine koji donosi epsku priču američkog arhitekta Michaela Reynoldsa o njegovoj borbi za uvođenje radikalno održivog stanovanja.

³⁹ *In Transition 2.0*, britanski dokumentarni film iz 2012. godine koji obrađuje temu tranzicijskog pokreta.

⁴⁰ Njemački dokumentarni film iz 2011. godine koji se bavi globalnim problemom bacanja i uništavanja hrane. Valentin Thurn (scenarist i redatelj filma) gostovao je na zagrebačkoj promociji filma koju je u sklopu projekta „Jestivi grad“ organizirao Goethe-Institut Kroatien u veljači 2012. godine.

	Projekcija filma	Mjesto održavanja	Datum	Broj korisnika
12.	<i>Ponosna zelena vatra: bitka za planet na kojem živimo</i> ⁴¹	Kino Valli	6. 11. 2013.	230
13.	<i>Sharkwater</i> ⁴² redatelj Rob Stewarta	Kino Valli	3. 12. 2013.	101
14.	<i>Nasamareni ste</i> ⁴³ redatelj Anthonya Baxtera	Kino Valli	29. 4. 2014.	80
15.	<i>Prostorna pravda</i> ⁴⁴ redateljica Marte Batinić i Sanje Kapidžić	Fakultet za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“ u Puli	23. 5. 2014.	20
16.	Predstavljanje i projekcija filmova iz serijala <i>Obrisi održive budućnosti</i>	Društveni centar Rojc u Puli	19. 5. 2015.	11
17.	<i>Dobar život</i> (“ <i>La Buena Vida</i> ”) Jensa Schanzea	Fakultet za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“ u Puli	2. 12. 2015.	80
20.	Tri projekcije filma <i>Elemental</i> ⁴⁵ redateljica Gayatri Roshan i Emmanuela Vaughan-Leea	Kino Valli u Puli	16. 3. 2017.	600

⁴¹ *A Fierce Freen Fire*, američki dokumentarni film iz 2012. godine o razvoju pokreta za zaštitu okoliša od 60-ih godina 20. stoljeća pa sve do današnjih dana.

⁴² Višestruko nagrađivani kanadski dokumentarni film iz 2006. godine koji raskrinkava uvriježene stereotipe i medijsko prikazivanje morskih pasa kao krvožednih čudovišta koja su opasna za čovjeka te otkriva stvarnost tih životinja kao glavnih stupova u evoluciji mora.

⁴³ *You've been Trumped*, britanski film iz 2011. godine koji problematizira okolišno pitanje izgradnje golf terena. Film je u Puli prikazan na Svjetski dan protiv golfa (World No-Golf Day) u vrijeme kad se pitanje izgradnje golf terena dosta provlačilo po medijima zbog Srđa u Dubrovniku i Muzila u Puli.

⁴⁴ Kratki dokumentarni film *Prostorna pravda* (Filmaktiv, 2014.) vodi nas od masovne apartmanizacije vrijednog priobalnog i agrarnog područja projektima izgradnje golf terena u Dubrovniku, Puli i Šibensko-kninskoj županiji, preko privatizacije javnog prostora političkim pogodovanjem i manipulacijom javnim interesom u Zagrebu, do sustavnog isključivanja građana iz procesa odlučivanja.

⁴⁵ Američki dokumentarni film iz 2013. godine koji putem tri nepovezane priče problematizira globalni problem klimatskih promjena.

	Projekcija filma	Mjesto održavanja	Datum	Broj korisnika
21.	Projekcije filmova: ⁴⁶ <i>Čovjek</i> (Steve Cutts) <i>Rasti</i> (Micah Levin) <i>Treće slovo</i> (Grzegorz Jonkajtys) <i>Mni Wiconi: Otpor kod Standing Rocka</i> (Lucian Read) <i>Neposlušnost: Hrabrost oslobođenja</i> (Kelly Nyks) <i>Sjeme slobode</i> (Jess Phillimore) <i>Američko čudovište Monsanto</i> (Abby Martin) <i>Život jedne plastične vrećice</i> (Boomerang Bags) <i>Stavi u vrećicu</i> (Suzan Beraza) <i>Priča o stvarima: Priča o flaširanoj vodi</i> (Annie Leonard) <i>Kome treba voda u boci?</i> (Multimedijalni institut) <i>Jednostavniji način – kriza kao prilika</i> (Jordan Osmond)	Društveni centar Rojc u Puli	9. 7. – 12. 7. 2017.	47
22.	Projekcije filmova Saše Bešlića: <i>Utjecaj klimatskih promjena na obje strane planeta</i> <i>Penjanje za klimu – Klimatske promjene u Europskim Alpama</i> <i>Posljedice na sjevernoj polutci</i>	Kino Valli	28. 3. 2019.	450

⁴⁶ U sklopu 3. nacionalne akcije „Pokrenimo zelene knjižnice“ prikazano je svih 11 filmova s četvrtog E?! – Okolišnog film festivala.

Prilog 3: Tribine

	Izlagач	Tribina	Mjesto održavanja	Datum	Broj korisnika
1.	Ljubomir Mišćević, Zoran Skala, Vjeran Piršić, Ivan Jurković, Tijana Barbić Domazet, Josip Zidarić, Ivan Kraljević, predstavnici Zelene Istre, predstavnici Inicijative Pula u tranziciji, predstavnici Grada Pule	Pula na solarni pogon	Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković u Puli“	27. 1. 2012.	60
2.	Sunčana Pešak, Zoran Skala, Ivan Kraljević	Neodoljivo unosna glad ⁴⁷	Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković u Puli“	17. 4. 2013.	60
3.	Jiri Jerabek (Greenpeace), Dušica Radojčić (Zelena Istra), Toni Vidan (Zelena akcija) i Vladimir Jelavić (EKONERG)	Skriveni troškovi termoelektrane Plomin C	Fakultet za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković u Puli“	17. 6. 2013.	35
4.	Sunčana Pešak iz Zelene Mreže Aktivističkih Grupa, Andrea Vugrinović – predsjednica Klastera ekološke poljoprivrede i Ina Delić – članica Grupe solidarne razmjene Pula	Utjecaj današnjeg društva na zdravlje i okoliš – uloga ekološke poljoprivrede	Fakultet za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković u Puli“	3. 2. 2014.	50
5.	(organizirala Udruga Zelena Istra)	Promjene koje donosi novi Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama: Imaju li građani pravo na slobodan pristup pomorskom dobru?	Društveni centar Rojc u Puli	12. 9. 2014.	30
6.	(organizirala Udruga Zelena Istra)	Kobni lanac ugljena	Galerija Cvajner u Puli	17. 2. 2016.	30

⁴⁷ Ovom se tribinom Društvo bibliotekara Istre već drugu godinu za redom uključilo u globalnu akciju pokreta La Via Campesina.